

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національна спілка документознавців України
Одеська національна наукова бібліотека
Одеська обласна універсальна наукова бібліотека
імені М. С. Грушевського
Маріупольський державний університет
Національний університет «Острозька академія»
Західноукраїнський національний університет
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Національний університет «Львівська політехніка»
Херсонський державний університет**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
ТЕОРІЇ ТА ІННОВАЦІЇ**

**МАТЕРІАЛИ
X Міжнародної науково-практичної
студентської конференції**

Одеса, 20 березня 2025 р.

УДК 930.25:004.477.043.3

Іван Огуй,
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Науковий керівник – д. філос. н., доцент кафедри
українознавства, культури та документознавства
Савонова Г. І.

АВТОМАТИЗАЦІЯ АРХІВНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У дослідженні представлено розкриття змісту поняття автоматизації архівних процесів в Україні, виокремлено складники даного процесу та наголошено на деяких особливостях здійснення процесу автоматизації та цифровізації архівних установ.

Ключові слова: *електронні архіви, цифровізація, збереження інформації, кібербезпека.*

The study presents a disclosure of the concept of automation of archival processes in Ukraine, identifies the components of this process and emphasizes some features of the process of automation and digitalization of archival institutions.

Keywords: *electronic archives, digitalization, information preservation, cybersecurity.*

Автоматизація архівних процесів в Україні є ключовим етапом у підвищенні ефективності зберігання та обробки цифрових документів, особливо в умовах нестабільності, таких як військові конфлікти. В ситуаціях, коли архівні установи можуть зазнавати загроз, зокрема руйнування інфраструктури чи втрати доступу до фізичних сховищ, використання електронних архівів (ЕА) та систем керування архівами (СКА) забезпечує надійне збереження інформації у цифровому форматі. Це значно зменшує залежність від матеріальних носіїв, мінімізує ризики,

пов'язані з потенційними катастрофами чи надзвичайними ситуаціями, і гарантує безперервний доступ до архівних даних навіть у кризових умовах.

Запровадження сучасних технологій у сферу архівної справи сприяє оптимізації процесів обробки, пошуку та використання інформації. Цифрові платформи дозволяють суттєво прискорити облік, каталогізацію та систематизацію архівних матеріалів. Крім того, автоматизовані системи зменшують вплив людського фактору на процеси управління архівами, що підвищує точність і надійність збереження даних.

У контексті цифровізації архівних процесів кібербезпека відіграє важливу роль у захисті інформації від кібератак, несанкціонованого доступу та втрат, спричинених технічними збоями. Електронні архіви забезпечують збереження даних, знижуючи ризики їх втрати через фізичні пошкодження або знищення документів.

Автоматизація архівних процесів дозволяє значно скоротити витрати на матеріали та фізичне зберігання, водночас підвищуючи швидкість отримання необхідної інформації. Відмова від друкованих копій і потреби у спеціальних умовах зберігання значно зменшує витрати на утримання архівних приміщень і забезпечення фізичного захисту матеріалів. До того ж, електронні архіви забезпечують швидкий і зручний доступ до документів, що особливо важливо за умов, коли оперативність є критичною [1, с. 87].

Інтеграція різних архівних процесів у єдину інформаційну систему спрощує пошук і використання даних. Об'єднання процесів оцифрування, зберігання, класифікації та пошуку архівних матеріалів дозволяє суттєво скоротити час на виконання стандартних операцій і зробити доступ до інформації більш зручним для користувачів. Завдяки впровадженню автоматизованих систем архіви працюють більш ефективно, зменшуючи вплив людського фактора та мінімізуючи можливі помилки. Крім того,

цифрові копії унікальних історичних документів захищають їх від фізичних пошкоджень або втрати внаслідок надзвичайних ситуацій.

В Україні вже реалізуються проєкти з автоматизації архівних процесів. Зокрема, з 2021 року Національний банк України впроваджує інформаційну систему «Електронний архів НБУ», яка спрямована на цифровізацію архівних документів та автоматизацію роботи з ними. Ця система забезпечує електронне зберігання документів, що підвищує їхню безпеку та значно спрощує доступ до необхідної інформації. Завдяки впровадженню такої платформи оптимізуються процеси обробки документів, мінімізуються ризики їх втрати або пошкодження, а також прискорюється виконання запитів користувачів.

Окрім НБУ, автоматизація архівної справи активно розвивається і в інших державних установах та організаціях. Наприклад, Державна архівна служба України здійснює проєкти з оцифрування історичних документів, які зберігаються в державних архівах, з метою їх подальшої публікації у відкритому доступі. Це не лише сприяє збереженню національної історичної спадщини, а й робить архівні матеріали доступнішими для науковців та громадськості, стимулюючи інтерес до архівних досліджень.

Попри значні переваги, процес автоматизації архівних установ супроводжується низкою викликів, серед яких ключовими є фінансові та кадрові обмеження. Однією з головних проблем залишається питання фінансування та технічного забезпечення, оскільки не всі архівні установи мають достатні ресурси для впровадження сучасних інформаційних систем. Важливим аспектом також є підготовка персоналу до роботи з новими технологіями, що вимагає часу та додаткових інвестицій. Окрім того, актуальною залишається проблема кібербезпеки та захисту персональних даних, адже електронні архіви можуть стати об'єктом кібератак [2].

Недостатня кількість кваліфікованих спеціалістів у сфері цифрових технологій також уповільнює процес автоматизації, оскільки більшість архівістів потребують додаткового навчання для ефективної роботи з новими системами. Крім того, не всі установи мають доступ до необхідного обладнання та програмного забезпечення, що обмежує можливості цифрової трансформації. Проте міжнародна співпраця, залучення грантів та інвестицій у цифрову інфраструктуру можуть допомогти подолати ці труднощі. Важливу роль у цьому процесі відіграє і державна підтримка, зокрема розробка нормативно-правових актів, що стимулюють впровадження цифрових технологій у сфері архівної справи.

Для ефективної автоматизації архівних процесів необхідно враховувати специфіку та обсяги документів, що підлягають оцифруванню. Оскільки архіви містять значні масиви різнопланових матеріалів – від офіційних звітів і договорів до історичних документів – важливо правильно визначити пріоритети та розробити чіткий план дій. Це дозволить уникнути перевантаження системи та забезпечить структуроване впровадження змін.

Одним із найперспективніших напрямів розвитку архівної справи є впровадження інтелектуальних систем управління інформацією, які дають змогу автоматично сортувати, розпізнавати та класифікувати документи. Використання технологій машинного навчання дозволяє аналізувати великі обсяги даних, виявляти закономірності та автоматизувати процес індексації. Це особливо важливо в умовах значного навантаження на архівних працівників, коли необхідно оперативно впорядкувати або знайти потрібний документ [4].

Крім того, автоматизовані системи можуть визначати пріоритетність оцифрування матеріалів, що сприяє ефективнішому розподілу ресурсів. Технології розпізнавання тексту значно прискорюють процес пошуку

інформації, роблячи її доступною для аналітики та подальшої обробки. Також це спрощує інтеграцію архівних баз даних з іншими державними та міжнародними інформаційними системами, що підвищує зручність використання архівних матеріалів.

Особливу увагу слід приділити автоматизації безпеки та резервного копіювання архівних даних. В умовах нестабільності існують значні ризики втрати важливих документів через фізичні пошкодження, кібератаки чи неналежне зберігання. Використання децентралізованих технологій, зокрема блокчейну, може гарантувати автентичність документів і запобігти їхньому несанкціонованому редагуванню.

Використання чат-ботів і віртуальних асистентів може значно спростити процес взаємодії з архівами, автоматично обробляючи запити та надаючи структуровану інформацію. Крім того, технології доповненої реальності (AR) та візуалізація історичних матеріалів відкривають нові можливості для вивчення архівних фондів, залучаючи широку аудиторію. Таким чином, автоматизовані сервіси не лише підвищують ефективність роботи архівів, а й роблять їх доступнішими для різних категорій користувачів [3].

Варто розуміти, що в сучасних реаліях автоматизація архівної діяльності є не просто необхідністю, а стратегічною перевагою, що забезпечує довготривале збереження та доступність важливої інформації для державних структур, бізнесу та громадян. Отже, впровадження автоматизації архівних процесів в Україні є не лише технологічним кроком уперед, а й ключовим елементом адаптації до сучасних викликів. Використання розумних систем обробки даних, технологій розпізнавання тексту, хмарних рішень та автоматизованих сервісів значно покращує ефективність управління архівною інформацією. За умов невизначеності такі підходи гарантують збереження історичних та державних документів,

забезпечують безперервний доступ до них і підвищують рівень безпеки цифрових архівів. Попри існуючі виклики, поступове впровадження автоматизованих рішень сприятиме підвищенню стійкості, гнучкості та адаптивності архівних установ.

Список використаних джерел

1. Балишев М. А., Голубкіна Г. С. Введення в науковий обіг іншомовних документів із фондів ЦДНТА України: проблеми і пошуки. *Архіви України*. 2020. № 4. С. 84–98.
2. Божук Л. Інформаційні ресурси і сервіси інтернет в роботі державних архівів України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Історія. 2016. № 3. С. 14–18.
3. Впровадження електронних послуг в архівних установах України : методичні рекомендації; наказ Державної архівної служби України від 06.04.2023 № 51. Київ, 2022. 76 с. URL: <https://undiasd.archives.gov.ua/index.php?m=21#Zvit> (дата звернення: 08.03.2025).
4. Сілютіна І. М. Сучасні підходи до проблеми архівного зберігання документів. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/84593967.pdf> (дата звернення: 08.03.2025).

УДК 681.518:004.455]:005.3

Карина Ромась,
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Науковий керівник – к. філол. н., доцент кафедри
українознавства, культури та документознавства
Дерев'янка Л. І.

**РОЛЬ CRM-СИСТЕМ В УПРАВЛІННІ КЛІЄНТСЬКОЮ БАЗОЮ
СУЧАСНОЇ КОМПАНІЇ**

У дослідженні представлено функціональні можливості й перспективи розвитку CRM-системи як інструменту, який забезпечує підвищення ефективності взаємодії з клієнтами, автоматизацію бізнес-процесів та покращення аналітики даних. Визначено основні етапи інтеграції CRM-рішень у корпоративну інфраструктуру сучасної компанії.